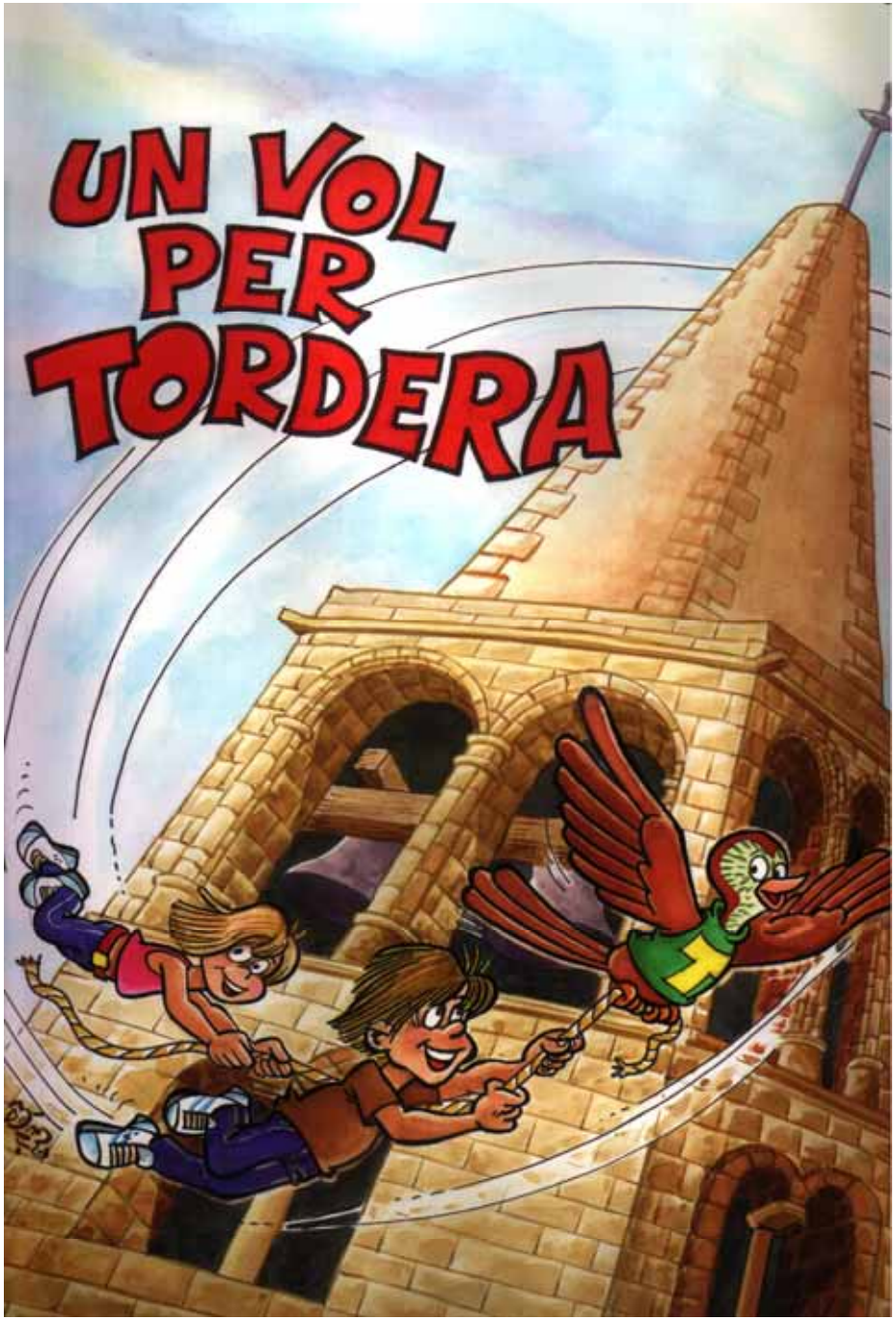
UN VOL PER TORDERA

QUÈ, ESTUDIANT?
SÍ, ESTEM ESTUDIANT LA HISTÒRIA DE...
UI, JO D'HISTÒRIA, EN SÉ UN NIU...
AH, SÍ?

?!
BUFA! SI ÉS UN OCELL!!!
EP, PARA EL CARRO, QUE NO SÓC UN OCELL QUALSEVOL...
...SÓC UN TURDUS PHILOMELOS, ÉS A DIR, UN TORD COM EL QUE SURT A L'ESCUT HERÀLDIC DE TORDERA
I, SABEU PER QUÈ SURT UN TORD A L'ESCUT?
DONCS PERQUÈ SEMPRE S'HA CREGUT QUE EL NOM DE TORDERA VE DE "TERRA DE TORDS"
I ARA, ES POT SABER PER QUÈ FEU AQUESTA CARA DE BABAUS?
DONCS PERQUÈ ETS UN OCELL
TORD, ÉS UN TORD
2

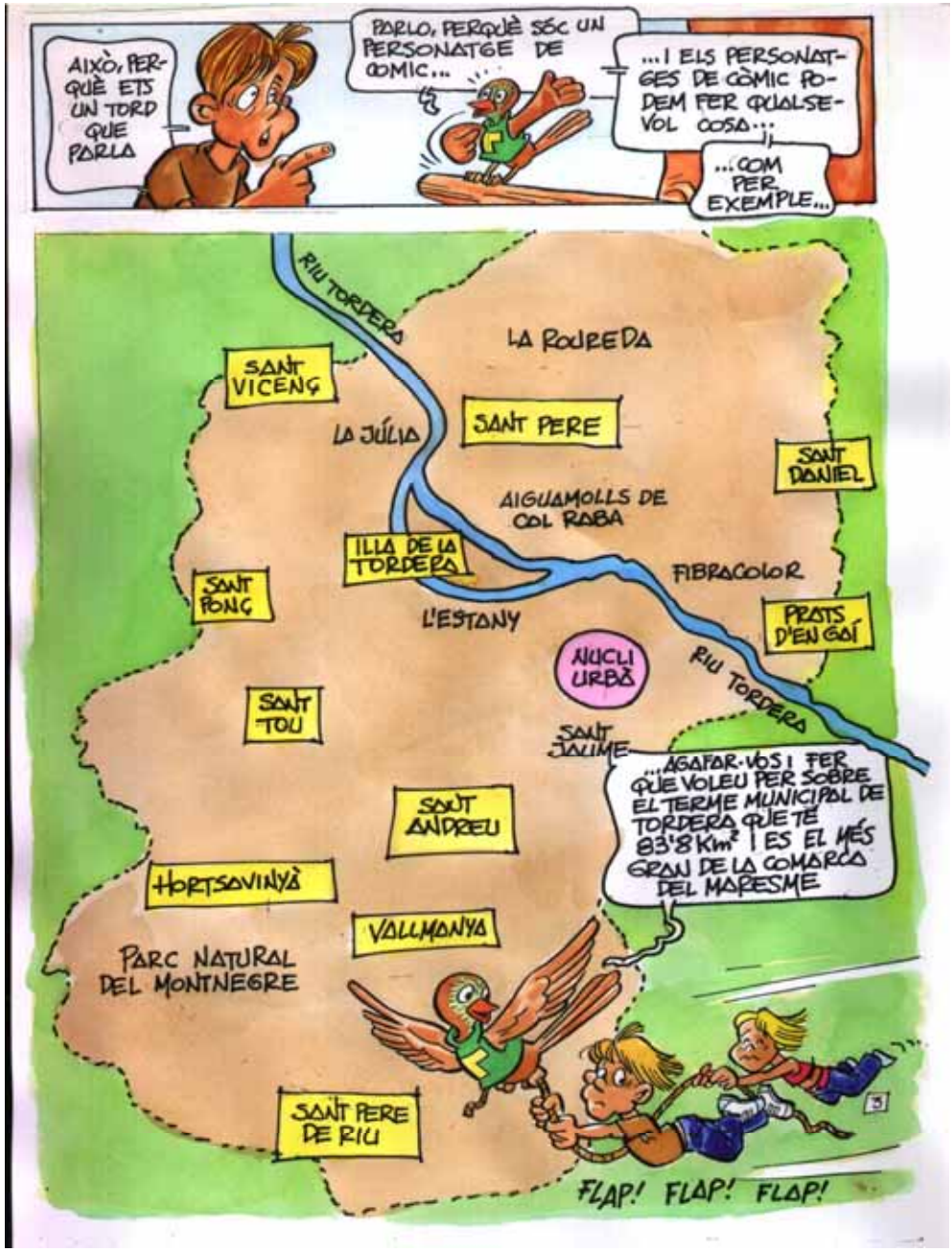
AIXÒ, PERQUÈ ETS UN TORD QUE PARLA
PARLO, PERQUÈ SÓC UN PERSONATGE DE CÒMIC...
...I ELS PERSONATGES DE CÒMIC PODEM FER QUALSEVOL COSA...
...COM PER EXEMPLE...
RIU TORDERA
LA ROUREDA
SANT VICENÇ
LA JÚLIA
SANT PERE
SANT DANIEL
AIGUAMOLLS DE COL RABA
ILLA DE LA TORDERA
FIBRACOLOR
SANT PONÇ
L'ESTANY
PRATS D'EN GAÍ
NUCLI URBÀ
RIU TORDERA
SANT TOU
SANT JAUME
...AGAFAR-VOS I FER QUE VOLEU PER SOBRE EL TERME MUNICIPAL DE TORDERA QUE TÉ 83'8 Km² I ES EL MÉS GRAN DE LA COMARCA DEL MARESME
SANT ANDREU
HORTSAVINYÀ
VALLMANYA
PARC NATURAL DEL MONTNEGRE
SANT PERE DE RIU
FLAP! FLAP! FLAP!
3

I ALLÀ HI HA EL RIU TORDERA, QUE NEIX A LA FONT BONA DE SANT MARÇAL DEL MONTSENY I TÉ 65 QUILÒMETRES DE LLARGADA, ABANS DE DESEMBOCAR A LA MEDITERRÀNIA. FORMA, ENTRE MALGRAT DE MAR I BLANES, UN DELTA DE 8 QUILÒMETRES QUADRATS

ÉS MOLT IMPORTANT EL SEU GRAN CABAL SUBTERRANI

FLAP!

FLAP!

REGORDEU QUE ABANS US HE DIT QUE EN SABIA UN NIU D'HISTÒRIA?, DONCS ARA US HO DEMOSTRARÉ...

LA PRIMERA PRESÈNCIA HUMANA QUE CONEIXEM DINS LA NOSTRA POBLACIÓ ÉS DE L'ÈPOCA IBÈRICA

ELS IBERS ENS DEDIQUEM A LA RAMADERIA I A L'AGRICULTURA

FINS I TOT EXPLOTEM EL MINERAL DE FERRO PER FER METALL

ELS IBERS QUE VAN HABITAR EL MARESME I PART DEL VALLÈS PERTANYIEN A LA TRIBU DELS **LAIETANS**. AQUÍ A TORDERA, PERÒ, HI VA HAVER UNA TRIBU ANOMENADA **TARNO LAIETANS** O **LARTO LAIETANS**, NOM DERIVAT DEL TOPÒNIM DEL RIU TORDERA: **LARNUM** O **LARTUM**

ELS IBERS COMERCIEM AMB ELS GRECS I ELS PÚNICS QUE ARRIBEN PER MAR

TOT A CENT?

I UN, RAVE!

4

DE L'ÈPOCA IBÈRICA HAN QUEDAT RESTES MOLT PROPERES AL LÍMIT DE L'ACTUAL TERME MUNICIPAL, A L'INDRET ANOMENAT MONTBARBAT

FLAP!

FLAP!

FLAP!

EL 218 AC, DURANT LA SEGONA GUERRA PÚNICA, ELS ROMANS VAN DESEMBARCAR A EMPÚRIES I VAN COMENÇAR LA ROMANITZACIÓ DEL TERRITORI

MIRA, TURISTES

SÍ, SÍ, TURISTES... AQUESTS VOLEN EL CONTROL DE LA MEDITERRÀNIA... I EL QUE ÉS PITJOR QUE ENCARA ACABAREM REBENT NOSALTRES

ELS ROMANS VAN ORGANITZAR EL TERRITORI I VAN CONSTRUIR TOT UN SEGUIT DE MASIES, ANOMENADES "VIL·LES". TAMBÉ VAN FER GRANS OBRES COM L'AQÜEDUCTE SITUAT A SANT PERE DE RIU, ENTRE TORDERA I PINEDA DE MAR

LA FUNCIÓ D'AQUEST AQÜEDUCTE ÉS PORTAR AIGUA A UNA VIL·LA PROPERA

PODRÍEM HAVER FET LA VIL·LA SOBRE EL RIU I ENS HAURÍEM ESTALVIAT 3 QUILÒMETRES DE CONSTRUCCIÓ

JA HI SOM!

5

A POC A POC, L'IMPERI ROMÀ ES VA ANAR CONVERTINT EN UN CAOS, COSA QUE VAN APROFITAR ELS VISIGOTS PER ENDERROCAR-LO DESPRÉS DE DIVERSES INCURSIONS

BÀRBARS, MÉS QUE BÀRBARS!!

VISIGOTS, MESTRE. DIGUI'NS VISIGOTS, QUE FA MÉS FI

TOING! TOING! TOING!

LA CAIGUDA DE L'IMPERI ROMÀ VA FER QUE EL PODER PASSÉS A MANS DELS VISIGOTS, QUE ES VAN BARREJAR AMB LA POBLACIÓ AUTÒCTONA

PAPA, MAMA, TINC PROMÈS!!

ÉS UN VISIGOT!!

SÍ, PERÒ ÉS UN XICOT AMB MOLT DE FUTUR

AMB ELS VISIGOTS VA APARÈIXER UNA PRIMERA NOBLESA

MIRIN, JO ELS DONARÉ PROTECCIÓ EN CAS D'ATAC

QUE BÉ!

I VOSTÈS EM PAGARAN UNS TRIBUTS

VEIEU, PORES, COM ÉS UN...

...XICOT AMB MOLT DE FUTUR?

JA M'ESTRANYAVA A MI TANTA GENEROSITAT

L'ANY 507, LA MORT DEL REI DELS VISIGOTS, ALARIC II VA DESENCADENAR UNA LLUITA PER LA SUCCESSIÓ AL TRON. UNS VOLIEN QUE EL NOU REI FOS EL SEU FILL AMALARIC DE 5 ANYS I ALTRES QUE FOS EL SEU FILL BASTARD GESALEIC QUE EN TENIA 19

VEUS QUIN TERRABASTALL S'HA MUNTAT PEL TEU MAL CAP, ALARIC?

EN EL CONTEXT D'AQUESTA LLUITA ES VA PRODUIR UNA BATALLA QUE PROBABLEMENT VA TENIR LLOC EL 510 A LA PLANA DE TORDERA, ENTRE PARTIDARIS D'AMBDÓS FILLS

EN LA BATALLA VA MORIR GESALEIC I VA PUJAR AL TRON AMALARIC

I EL REI?

SOTA LA CORONA

EL 711, ELS MUSULMANS, APROFITANT LA FEBLESA DE LA MONARQUIA GODA, VAN OCUPAR LA PENÍNSULA, VAN CONQUERIR BARCELONA EL 718 I VAN ARRIBAR FINS A LA FRONTERA DELS FRANCS

HAMALAHÍ!!

HAMALAHÀ!!

QUÈ SÓN AQUESTS CRITS?

ELS MUSULMANS, QUE ESTAN AQUÍ A LA FRONTERA, CARLEMANY...

ELS FRANCS PER TAL D'ALLUNYAR ELS MUSULMANS VAN INICIAR LA CONQUESTA D'UNA PART DEL TERRITORI QUE AQUESTS HAVIEN OCUPAT

S'HA ACABAT EL BRÒQUIL!!

UI! UI! UI!

DESPRÉS, ELS FRANCS VAN NOMENAR UN SEGUIT DE COMTES PERQUÈ GOVERNESSIN I REPOBLESSIN ELS TERRITORIS CONQUERITS. UN D'AQUESTS VA SER EL COMTE DE GIRONA
APA, CONSTRUÏU ESGLÉSIES I CABANES PERQUÈ LA GENT QUE VA FUGIR TORNI A HABITAR LA ZONA
SÍ
ES DIU: "SÍ, COMTE DE GIRONA"

TORDERA ESTAVA DINS DEL COMTAT DE GIRONA I SOTA EL DOMINI DELS VESCOMTES DE CABRERA
ELS VESCOMTES DE CABRERA SOM AMOS DE L'ALT MARESME, PART DE LA SELVA, PART DEL VALLÈS I PART DE LES GUILLERIES...
AIXÍ QUE POCA BROMA AMB NOSALTRES, EH?

VERS EL 911 EL COMTE DE BARCELONA-GIRONA, SUNYER I, ES VA CASAR AMB AIMILDA. EN EL DOCUMENT DEL CASORI SURT LA PRIMERA REFERÈNCIA ESCRITA DE TORDERA COM A VILA
EL DOCUMENT DIU QUE EL COMTE LI FA DONACIÓ DE DIVERSES PROPIETATS, ENTRE ELLES: "LOCUM QUEM DICUNT TORDARIA, VILLAS CUM VILLARES SUOS"
ÉS A DIR, TORDERA I TOTES LES COSES QUE LI PERTANYEN
UI, QUIN DETALLET HA TINGUT EL COMTE

EL COMTE BORRELL II, QUE REUNIA SOTA EL SEU DOMINI ELS COMTATS DE BARCELONA, GIRONA, OSONA I URGELL, VA DEIXAR DE RENDIR VASSALLATGE AL REI FRANCÈS L'ANY 988. AQUESTA DATA ES POT CONSIDERAR L'EMBRIÓ DEL NAIXEMENT DE CATALUNYA
PER AL QUE ENS SERVEIXEN ELS FRANCS, VAL MÉS SER INDEPENDENTS
DIGUES QUE SÍ, COMTE BORRELL
8

L'ANY 1038, ELS VESCOMTES DE GIRONA, GUERAU I ERMESSENDA, VAN FER UNA DONACIÓ DE TERRES AL MONESTIR DE SANT SALVADOR DE BREDA AMB MOTIU DE LA SEVA FUNDACIÓ
MIRI, ABAT, LI PONEM UNA PART DELS RÈDITS DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE TORDERA, A MÉS DELS LLOCS ANOMENATS SERRA, PUIGGERMANAL, FUIROSOS I RITORT, TOTS DINS DEL TERME DE TORDERA
EL CEL. S'ESTAN GUANYANT EL CEL!

UN MOMENT! UN MOMENT!
QUÈ PASSA?
QUE HAS MENCIONAT L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE TORDERA I...
AU, BAIXEM, I US EN FARÉ CINC CÈNTIMS
EL PRIMER DOCUMENT ON ES FA REFERÈNCIA A L'ESGLÉSIA DATA DEL 977...
7

...PERÒ, ENCARA QUE NO HI HA DADES, SEMBLA QUE AL SEGLE IX HI HAVIA UNA ESGLÉSIA PRIMITIVA SOBRE LA QUAL ES VA EDIFICAR, AL SEGLE XI, L'ESGLÉSIA ROMÀNICA

SI US HI FIXEU BÉ, EN EL CAMPANAR PODEU OBSERVAR LES DIVERSES FASES QUE HA TINGUT L'ESGLÉSIA: LA PART BAIXA TÉ TRACES D'ESTIL PREROMÀNIC, LA PART MITJA ÉS D'ESTIL ROMÀNIC DEL SEGLE XI, I LA PART ALTA ÉS UN AFEGIT D'ESTIL GÒTIC DEL SEGLE XVI

TORDERA, IGUAL QUE MOLTS POBLES DE CATALUNYA, VA ANAR CREIXENT A L'ENTORN DE L'ESGLÉSIA, EN UN ESPAI ANOMENAT CELLERA O SAGRERA

LA SAGRERA ÉS UN ESPAI DE TRENTA PASSES AL VOLTANT DE L'ESGLÉSIA ON NO ES POT COMETRE CAP TIPUS D'ACTE VIOLENT. SI ALGÚ HO FA, ÉS EXCOMUNICAT

PER AIXÒ LA GENT ES FA LA CASA AQUÍ

A MÉS DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL, TORDERA TÉ NOMBROSES I ANTIGUES ERMITES...

APA, AMUNT!

L'ERMITA DE SANT VICENÇ, UNA DE LES MÉS ANTIGUES, CONSTRUÏDA ENTRE ELS SEGLES XI I XII I RESTAURADA EL 1999...

SANT VICENÇ

... D'AQUESTA ÈPOCA ÉS TAMBÉ L'ERMITA DE SANT ANDREU, SITUADA DINS DE LA PROPIETAT DE CAN BOFILL...

SANT ANDREU

... L'ERMITA DE SANT PONÇ, MOLT CONEGUDA I FREQÜENTADA PELS TORDERENCS I VEÏNS DE LA RODALIA, ON CADA 11 DE MAIG ES CELEBRA UN APLEC AMB LA TÍPICA BENEDICCIÓ DE ROSES QUE, SEGONS LA TRADICIÓ, SERVIEN PER IMPEDIR L'ENTRADA DE PARÀSITS A LES CASES...

SANT PONÇ

... L'ERMITA DE SANT PERE, DEL SEGLE XVI I RESTAURADA ENTRE 1981-1983...

SANT PERE

... L'ERMITA DE SANT DANIEL, CONSTRUÏDA ENTRE ELS SEGLES XV I XVI, QUE TÉ UN PETIT CEMENTIRI ON EN ÈPOQUES PASSADES S'ENTERRAVEN ELS DIFUNTS DEL VEÏNAT, QUAN NO ES PODIEN TRASLLADAR A TORDERA PERQUÈ EL RIU ERA INTRANSITABLE...

SANT DANIEL

SANT TOU

...L'ERMITA DE SANT TOU, EDIFICADA PELS ANTICS PROPIETARIS DE CAN TELLEDA EN ELS SEGLES XV I XVI...

...L'ERMITA DE SANT JAUME, SITUADA DAVANT DE L'ANTIGA MASIA DE CAN POCALLÓ I ERIGIDA AMB MOTIU D'UNA PROMETENÇA D'UN AVANTPASSAT DE LA MASIA QUE VA COURE MALALT...

SANT JAUME

ERMITA DE L'EROLA

...L'ERMITA DE L'EROLA A HORTSAVINYÀ ON S'HI FA UN APLEC CADA DILLUNS DE PASQUA. A MÉS, TAMBÉ HI HA L'ESGLESIA DE VALLMANYA, LA D'HORTSAVINYÀ

VALLMANYA

...I LA SANT PERE DE RIU, CONSTRUÏDES EN NUCLIS DE POBLACIÓ INDEPENDENTS, PERÒ QUE DURANT LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX VAN SER AGREGATS AL TERME MUNICIPAL DE TORDERA

SANT PERE DE RIU

BÉ, I ARA TORNEM A LA HISTÒRIA

HORTSAVINYÀ

12

EN L'ÈPOCA MEDIEVAL, TORDERA ERA UNA BATLLIA COMANDADA PER UN BATLLE

COM A BATLLE SÓC EL REPRESENTANT DEL VESCOMTE, ADMINISTRO EL SEU PATRIMONI I RENDES. TAMBÉ ADMINISTRO JUSTÍCIA I COMANDO EL SOMETENT

AIXÍ QUE POBRE DEL QUE NO PASSI PER L'ADREGADOR

AL SEGLE XII, AMB LA INCORPORACIÓ DE LES TERRES DE PONENT I EL BAIX EBRE VA CONCLOURE LA FORMACIÓ DE CATALUNYA

VA SER EN AQUEST SEGLE QUAN GUERAU II DE CABRERA VA FUNDAR, L'ANY 1145, EL MONESTIR DE ROCA-ROSSA, CEDINT UNES TERRES A UN MONJO ANOMENAT BERNAT, PERQUÈ HI BASTÍS EL MONESTIR I UNA ESGLÉSIA EN HONOR A SANTA MARIA

TINGUI, BERNAT, UNES TERRES PER PER UN MONESTIR...

...QUE JO TAMBÉ EM VULL GUANYAR EL CEL

EL CENOBI ESTAVA FORMAT PER SIS MONJOS DE L'ORDRE DELS AGUSTINS I VA TENIR EL SEU MÀXIM ESPLENDOR DES DE FINALS DEL SEGLE XII FINS A LA MEITAT DEL SEGLE XIII

HI HA UNA GRAN VOCACIÓ MARIANA DELS HABITANTS DE TORDERA, L'ALT MARESME I LA SELVA! ELS FAN MOLTES DONACIONS

VERS EL 1400, VA COMENÇAR LA DECADÈNCIA DEL MONESTIR, EN MINVAR LES DONACIONS I ELS RÈDITS. A MÉS, PER ACABAR-HO D'ADOBAR, L'ANY 1431, UN FORT TERRATRÈMOL VA ENRUINAR GAIREBÉ EL MONESTIR

PRIOR, QUAN ARREGLAREM LA TEULADA?

NO HI HA DINERS

LA SITUACIÓ ES VA ANAR TORNANT TAN PRECÀRIA QUE, EL 1540, ESSENT PRIOR ANTIC ROQUER, ES VA ABANDONAR DEFINITIVAMENT EL MONESTIR

APA, ANEM CAP A BARCELONA

TOTAL, PELS POCS QUE SOM A LA COMUNITAT

13

EL FEBRER DE 1553 VA SER BATEJAT A L'ESGLÉSIA DE TORDERA, PERE PORTER, QUE VA NÉIXER A MAS PORTÉS, AL VEÏNAT DE GASOLVES DE TORDERA, AVUI SANT DONIEL, I QUE ÉS EL PROTAGONISTA DE LA LLEGENDA D'EN PERE BOTERO

LA LLEGENDA D'EN PERE PORTER "PERE BOTERO"

BON DIA!!

SOU VÓS PERE PORTER?

SÍ

MAS PORTÉS

EN NOM DE L'AUTORITAT VINC A RECLAMAR-VOS UN DEUTE DE 600 LLIURES

PERÒ SI JA EL VAIG PAGAR... LI VAIG DONAR ELS DINERS AL NOTARI D'HOSTALRIC

EL POBRE PERE, VEIENT QUE NO SE'L CREIEN, VA DECIDIR FUGIR

MARE DE DÉU, QUIN EMBOLIC... NO SÉ COM ME'N SORTIRÉ

FUGINT, FUGINT, VA ARRIBAR ALS ESTANYS DE SILS,... ALLÀ...

HOLA

BUFA!!

I VÓS QUI SOU?

14

EL DIABLE!!

PER SI NO TENIA PROU PROBLEMES, NOMÉS EM FALTAVA AIXÒ

VENIU AMB MI

EI, QUE NO SÉ NEDAR

ON EM PORTEU?

A L'INFERN

ÒNDIA

QUANTA GENT CONEGUDA QUE LES ESTÀ PASSANT MAGRES

CARAI, PERÒ SI VÓS SOU EL NOTARI D'HOSTALRIC A QUI LI VAIG DIPOSITAR LES 600 LLIURES DEL MEU DEUTE

SÍ, I ESTIC PENEDIT D'HAVER-ME-LES QUEDAT

15

DONCS NO SABEU EN QUIN EMBOLIC M'HEU POSAT
SI SORTIU DE L'INFERN, ANEU A CASA MEVA I DARRERE UN LLIBRE DE LA PRESTATGERIA DEL MEU DESPATX HI HA EL DOCUMENT QUE ACREDITA QUE EM VAU PAGAR
EN PERE VA ACONSEGUIR SORTIR DE L'INFERN I VA ANAR A PARAR A MOLVEDRE, AL REGNE DE VALÈNCIA
DONCS SÍ QUE TINC BON SENTIT DE L'ORIENTACIÓ
MOLVEDRE
VALÈNCIA
AL CAP DE MOLT TEMPS VA TORNAR A TORDERA
HE ESTAT A L'INFERN I ALLÀ VAIG VEURE EL NOTARI D'HOSTALRIC QUE EM VA DIR ON VA GUARDAR...
...EL DOCUMENT ACREDITATIU DEL PAGAMENT DEL DEUTE
UN BLASFEM!!! PORTEU-LO AL TRIBUNAL DE LA SANTA INQUISICIÓ
16

EN PERE VA CONVÈNCER EL TRIBUNAL PERQUÈ ANESSIN A CAL NOTARI A BUSCAR EL DOCUMENT
ÉS VERITAT, ESTAVA DARRERE EL LLIBRE, JUST AL LLOC ON DEIA EN PERE
VEIEU?
EH!
AIXÍ DONCS, EN PERE PORTER VA DEMOSTRAR LA SEVA INNOCÈNCIA I DES DE LLAVORS VA SER CONEGUT COM EN PERE BOTERO
PERÒ, AIXÒ ÉS CERT?
BÉ, DIUEN QUE TOTES LES LLEGENDES TENEN UN REREFONS DE VERITAT
I, ARA, SEGUIM AMB LA HISTÒRIA...
17

DURANT EL SEGLE XVII ELS PIRATES TURCS DOMINAVEN LA MEDITERRÀNIA, OBSTACULITZANT EL COMERÇ MARÍTIM I SAQUEJANT LES TERRES DEL LITORAL.

MAMAAAAA POOOOR!!!

PER DEFENSAR-SE D'AQUESTS ATACS, ELS PAGESOS VAN CONSTRUIR UN SEGUIT DE TORRES DE GUAITA. UNA D'AQUESTES TORRES ES VA BASTIR EL 1577 A LA MASIA DE CAN TONI JOAN I ACTUALMENT ÉS DECLARADA BÉ CULTURAL D'INTERÈS NACIONAL

I SI VENEN ELS PIRATES...

...TOTS COP A DINS FINS QUE SE'N VAGIN

ESTÀ BÉ AIXÒ

AQUESTA TORRE ES COMUNICAVA AMB EL CASTELL DE BLANES I EL DE PALAFOLLS MITJANÇANT UNA FOGUERA PER ANUNCIAR L'ARRIBADA DELS PIRATES

ELS PIRATES!!! QUE VENEN ELS PIRATEEEES!!!

PUNYETA! ARA NO SE M'ENCENDRÀ EL FOC

EN EL SEGLE XVII FELIPIU, INFLUENCIAT PEL SEU CONSELLER, EL COMTEDUC D'OLIVARES, NO VA RESPECTAR LES CONSTITUCIONS AUTONÒMIQUES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

QUÈ HA DIT EL COMTEDUC D'OLIVARES QUAN LI HEU DIT QUE AQUÍ A CATALUNYA TENIM UNES CONSTITUCIONS QUE HA DE RESPECTAR?

AIXÒ!!!

PERREEET!

AQUESTA ACTITUD VA CREAR UN MALESTAR QUE ES VA AGREUJAR QUAN, EL 1639, L'EXÈRCIT FRANCÈS VA ENTRAR PEL ROSSELLÓ I EL COMTEDUC VA ENVIAR LES TROPES CASTELLANES

AAAAAAH!! ENS ENVAEIXEN!!

NO, SÓN LES TROPES CASTELLANES QUE ENS VÉNEN A AJUDAR

EL GOVERN CENTRAL VA ORDENAR QUE EL POBLE DONÉS ALLOTJAMENT I MANUTENCIÓ A LES TROPES CASTELLANES LES QUALS APROFITANT-SE DE LA SITUACIÓ, VAN COMETRE TOT TIPUS D'ABUSOS I SAQUEJOS

TU, PAGÈS, DESPRÉS DE DINAR PORTA'NS UNES GOPETES DE LICOR

JA N'ESTIC FINS AL COPDAMUNT DE TENIR A AQUESTS PAIOS A DISPESA

TOT AIXÒ VA PROVOCAR LA GUERRA DELS SEGADORS, QUE ES VA INICIAR EL 7 DE JUNY DE 1640 AMB EL CORPUS DE SANG A BARCELONA

BON COP DE FALÇ!!!

VISCA LA TERRA! MORI EL MAL GOVERN!

MORIN ELS TRAÏDORS!!

DOS DIES DESPRÉS, EL 9 DE JUNY, TORDERA VA ORGANITZAR UNA PEREGRINACIÓ A GIRONA, EN DESAGREUJE PER LES PROFANACIONS DE LES ESGLÉSIES COMESES PER LES TROPES CASTELLANES

HAN PROFANAT LES ESGLÉSIES, LES CORTS, ELS CELLERS...

TOT!, HO HAN PROFANAT TOT!!

EN EL TRANSCURS DEL CONFLICTE, ENTRE 1650-1653, ES VA PROPULSAR UNA GRAVÍSSIMA EPIDÈMIA DE PESTA QUE VA CAUSAR MOLTS MORTS A TORDERA

QUINA TEMPORADA FORTEM, NO N'HI HA PROU AMB LA GUERRA QUE A SOBRE ENS CAU LA PESTA

LA GUERRA VA ACABAR EL 1659, AMB EL TRACTAT DELS PIRINEUS EN QUÈ FRANÇA ES VA QUEDAR AMB UNA BONA PART DE CATALUNYA

APA, TOT AIXÒ PER A MI I LA RESTA PER TU

SÍ

ES DIU: "SÍ SENYOR"

A PRINCIPI DEL NOU SEGLE, L'ANY 1700, TORDERA VA CANVIAR DE PATRÓ. SANT ESTEVE VA QUEDAR COM A PATRÓ DE LA PARRÒQUIA I SANT BARTOMEU, DEL POBLE

FINS ARA TENÍEM A SANT ESTEVE, PERÒ ENS HEM CANVIAT A SANT BARTOMEU PERQUÈ LES COLLITES ENS SÓN MÉS FAVORABLES

ÉS MÉS MIRACULÓS

EL SEGLE XVIII PERÒ, NO VA COMENÇAR GAIRE BÉ, JA QUE VA ESCLATAR LA GUERRA DE SUCCESSIÓ, EN QUÈ ELS CATALANS ES VAN ENFRONTAR A FELIP V, DONANT SUPORT A L'ARXIDUC CARLES D'ÀUSTRIA

UI, UI, UI, SI GUANYO LA GUERRA QUE ES PREPARIN AQUESTS CATALANS

L'11 DE SETEMBRE DE 1714, EL REI BORBÓ VA ACONSEGUIR LA VICTÒRIA. A PARTIR D'AQUEST MOMENT VA EXERCIR UNA FORTA REPRESSIÓ SOBRE CATALUNYA, PROMULGANT EL DECRET DE NOVA PLANTA, AMB EL QUAL VA IMPOSAR LA LEGISLACIÓ CENTRISTA

"PER ORDEN DE FELIPE V QUEDAN DISUELTAS LAS CORTS CATALANES, LA GENERALITAT Y EL CONSELL DE CENT...

...ADEMÁS, ENTRE OTRAS COSAS SE PROHIBE EL USO DEL CATALÁN"

TAMBÉ VA CANVIAR EL SISTEMA D'ORGANITZACIÓ DELS MUNICIPIS CATALANS, JA QUE AMB LA NOVA ORDENACIÓ, EL TERRITORI VA QUEDAR DIVIDIT EN CORREGIMENTS

AMB EL DECRET DE NOVA PLANTA TORDERA HA QUEDAT INTEGRADA A LA DEMARCACIÓ DE GIRONA

L'ANY 1719, TORDERA TENIA 967 HABITANTS

EN EL 1747, ES VA FER PASSAR PER TORDERA L'N-II...

CONCRETAMENT PEL CAMI RAL

CAMI RAL N-II

20

A CAUSA DE L'AUGMENT D'HABITANTS I, PER TANT, DE FELIGRESOS, L'ESGLÉSIA ROMÀNICA DE TORDERA ES VA QUEDAR PETITA, PER AIXÒ, L'ANY 1780 ES VA DECIDIR FER-NE UNA DE NOVA, EN LA QUAL HI VA COL·LABORAR ECONÒMICAMENT TOT EL POBLE

PER FER-LA, HEM HAGUT D'ENDERROCAR LES CASES QUE HI HAVIA A LA CELLERA

EL 1793 VA ESCLATAR LA GUERRA GRAN ENTRE ESPANYA I FRANÇA. DURANT EL CONFLICTE, LES TROPES ESPANYOLES VAN AGAFAR MOLTS PRESONERS

QUÈ FEM AMB ELS PRESONERS?

AQUÍ A LA PRESÓ D'HOSTALRIC, JA NO HI CABEN

PORTEU-LOS A TORDERA

AIXÍ DONCS, TORDERA, VA HAVER D'ACOLLIR MOLTS PRESONERS DURANT DOS DIES

ON ELS POSEM?

SI NO HI CABEU A LA PRESÓ, TANQUEU-LOS A LES CAPELLES DE SANT RAMON...

...I SANT ANTONI

UN ANY MÉS TARD, EL MAIG DE 1794, ELS FRANCESOS VAN ENVAIR DE NOU EL PRINCIPAT

ELS FRANCESOS!!! QUE VÉNEEEEN ELS FRANCEEESOS!!!

JA HI TORNEM A SER!

TEMENT QUE LES TROPES FRANCESES POGUESSIN ARRIBAR A TORDERA, LA POBLACIÓ, PER EVITAR EL PILLATGE, VA DECIDIR PORTAR ELS OBJECTES DE VALOR I ELS LLIBRES DE L'ARXIU PARROQUIAL I DE LA NOTARIA A BARCELONA

BARCELONA

21

L'ANY SEGÜENT, EL 1795, ES VA FIRMAR EL TRACTAT DE BASILEA, QUE POSAVA FI A LA GUERRA, AIXÍ QUE A MITJANS DE SETEMBRE ES VA DECIDIR ANAR A BUSCAR EL TRESOR DE L'ESGLÉSIA I ELS LLIBRES

L'ANY 1800, TORDERA TENIA 1419 HABITANTS

A PRINCIPI DEL SEGLE XIX, ELS FRANCESOS VAN ENVAIR DE NOU CATALUNYA. COMENÇAVA LA GUERRA DEL FRANCÈS

DURANT AQUESTA GUERRA, QUE VA DURAR DES DEL 1808 FINS AL 1814, EL SOMETENT DE TORDERA VA ESTAR LLUITANT I FUSTIGANT ELS FRANCESOS

EN AQUEST PERÍODE, PER POR A UN SAQUEIG, LES JOIES DEL TEMPLE VAN SER AMAGADES PER LES DONES DEL POBLE EN LLOCS INHÒSPITS

TRES ANYS DESPRÉS D'ACABADA LA GUERRA, EL 1817, VAN FINALITZAR LES OBRES DE CONSTRUCCIÓ DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL, D'ESTIL NEOCLÀSSIC I FAÇANA BARROCA

EL 30 DE NOVEMBRE DE 1833 ES VA FIRMAR UN REIAL DECRET PEL QUAL TORDERA PASSAVA A PERTÀNYER A LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

AQUELL MATEIX ANY VA ESCLATAR LA PRIMERA GUERRA CARLINA, ON TORDERA, COM LA MAJOR PART DELS POBLES DEL MARESME, ES VA DECANTAR A FAVOR DELS ISABELINS, AL CONTRARI DE MALGRAT, QUE HO VA FER PELS CARLINS

UN ESCAMOT DELS CARLINS VA SORPRENDRE UN GRUP D'ISABELINS PROP DE TORDERA I ELS VA OBLIGAR A REFUGIAR-SE A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL

ELS ISABELINS VAN AGUANTAR EL SETGE FINS QUE UNS MILICIANS DE BLANES ELS VAN VENIR A AJUDAR I VAN FORAGITAR L'ESCAMOT CARLÍ

DURANT LA GUERRA DELS CARLINS, LA MASIA DE CAN SERRA DEL MASSANÈS VA SER HABILITADA COM A DISPENSARI PER ALS FERITS

I AQUELLA BANDERA?

ÉS UNA BANDERA QUE VOL DIR QUE AIXÒ ÉS UN DISPENSARI

VERS EL 1853, JA ES CELEBRAVA LA FESTA MAJOR. EL DIA DE SANT BARTOMEU ERA EL DIA MÉS IMPORTANT I DESPRÉS DE L'OFICI ES CELEBRAVA EL TRADICIONAL CÓS

24 D'AGOST DE 1853
PREMIS:
1r. SORT: UN XAI
2n. SORT: UN PARELL DE GALLINES
3r. SORT: UN PARELL DE POLLASTRES

EL DIA 12 DE GENER DE L'ANY SEGÜENT, 1854, EL GOVERNADOR CIVIL VA DONAR AUTORITZACIÓ PER FER UN MERCAT SETMANAL ELS DIUMENGES, QUE AVUI ENCARA PERDURA

SUPOSO QUE EM FARAN DESCOMPTE QUAN VAGI A COMPRAR-HI?

NATURALMENT, SENYOR GOVERNADOR

CINC ANYS MÉS TARD, EL 1859, ES VA INAUGURAR LA VIA FÈRRIA ENTRE ARENYS DE MAR I TORDERA

HEM TRIGAT DOS ANYS A FER-LA, PERQUÈ HEM TINGUT PROBLEMES PER CREUAR LA TORDERA

LLÀSTIMA NO S'HAGI INVENTAT UN TREN SUBMERGIBLE

POC DESPRÉS, L'ANY 1861, ES VA AMPLIAR LA VIA DEL TREN FINS A MAGANET - MASSANES

ÉS EL PROGRÉS!!

UN PROGRÉS QUE ENS ARRUÏNARÀ, PERQUÈ PERDREM TOTS ELS BENEFICIS QUE ENS DEIXAVEN ELS QUE FINS ARA PARAVEN AQUÍ TORDERA

EL 19 DE GENER DE 1867 VA NÉIXER, AL CARRER DE SANT RAMON, EL POPULAR I CONEGUT ESCRIPTOR I PINTOR MODERNISTA, PRUDENCI BERTRANA

L'ANY 1872 VA ESCLATAR LA TERCERA GUERRA CARLINA. DURANT EL CONFLICTE, ELS CARLINS VAN CREMAR L'ESTACIÓ (1873) DE TORDERA I L'ARXIU MUNICIPAL (1874)

QUE ÉS LA REVETLLA DE SANT JOAN?

NO, SÓN ELS CARLINS FENT DE LES SEVES

LA GUERRA VA ACABAR EL 1876. TRES ANYS MÉS TARD ES VAN ESTABLIR AL POBLE LES GERMANES CARMELITES, QUE VAN FUNDAR UNA ESCOLA AL CARRER DELS CIUTADANS

EL 1903, LES CARMELITES VAN TRASLLADAR L'ESCOLA AL CARRER DE SANTA LLÚCIA. ACTUALMENT IMPARTEIXEN CLASSES A LA LLAR D'INFANTS ÀNGEL CUSTODI, A CAN COMALERES I AL COL·LEGI SANT JOSEP DEL CARRER DE SANTA LLÚCIA

EL 8 D'AGOST DE 1880, L'AJUNTAMENT VA ACORDAR LA CELEBRACIÓ DE FIRES-MERCAT EN CINC DATES DIFERENTS

LES FAREM EL DIUMENGE DE CARNESTOLTES, EL DIUMENGE DE RAMS, EL 10 DE MAIG, EL DIUMENGE ANTERIOR AL 24 D'AGOST I EL 24 DE SETEMBRE

AQUEST ACORD VA DONAR AL MERCAT UNA NOVA DIMENSIÓ I ES POT CONSIDERAR QUE ÉS EL NAIXEMENT DE LA FIRA MERCAT DEL RAM

AMB EL TREN, EL SERVEI POSTAL VA GUANYAR EN RAPIDESA. GRÀCIES A AIXÒ, L'ANY 1882, ES VA CREAR LA CARTERIA DE TORRERA, I ES VA ADOPTAR UN MATA-SEGELL DE CARTERIA PER A L'OCASIÓ

SORT QUE S'ENVIEN POQUES CARTES, PERQUÈ ENCARA HI HA MOLTA GENT QUE NO SAP LLEGIR I ESCRIURE, QUE SINÓ...

POM! POM! POM! POM!

AIRETRAC

26

EL 30 DE MAIG DE 1895, L'AJUNTAMENT VA SIGNAR UN ACORD AMB AUGUSTO MARIA BORRÀS-JALPÍ PER FER ARRIBAR L'ELECTRICITAT AL POBLE. L'ENLLUMENAT ES VA INAUGURAR L'OCTUBRE DE 1896

I A MÉS A MÉS, REGALO 12 LÀMPADES PER A L'ENLLUMENAT PÚBLIC

CARAI, SENYOR BORRÀS-JALPÍ, QUE GENEROS

ÉS QUE JO, QUAN M'HI POSO, M'HI POSO

EN RECONEIXEMENT A LA DESINTERESSADA APORTACIÓ QUE VA FER EL SENYOR BORRÀS-JALPÍ, L'AJUNTAMENT VA DECIDIR DECLARAR-LO FILL ADOPTIU I DEDICAR-LI UN CARRER

A PARTIR D'ARA EL CARRER DE LES ESPASES PORTARÀ EL SEU NOM

CARRER DE JALPÍ

EL DIA 3 D'AGOST DE 1897, AMB LA CONSTRUCCIÓ DE L'EMBLEMÀTIC PONT DE FERRO, CÀRREC DE LA MAQUINISTA TERRESTRE Y MARÍTIMA, ES VA RESOLDRE EL PROBLEMA DE CREUAR EL RIU EN ÈPOCA DE PLUGES

HA QUEDAT MACO, OI?

EL PONT, PERÒ, NOMÉS VA RURAR 92 DIES DEMPEUS, JA QUE UNA RIUADA EL VA FER CAURE A TERRA

SÍ, MOLT MACO PERÒ POC CONSISTENT

UN ANY MÉS TARD, LA MATEIXA EMPRESA VA RECONSTRUIR-LO AMB ALGUNES MODIFICACIONS I ES VA REINAUGURAR EL 8 D'AGOST DE 1899

NO DIUS RES?

NO, NO POS CAS QUE TORNÉS A CAURE

27

ENTRE ELS ANYS 1902 I 1904 ES VAN PRODUIR UNES FORTES RIADES QUE VAN FER QUE LA JEFATURA DE OBRAS PÚBLIQUES PRESENTÉS UN PROJECTE AL CONSISTORI PER DESVIAR EL CURS DE LA TORDERA

QUÈ HA DIT L'AJUNTAMENT DE TORDERA DEL PROJECTE?

JEFATURA DE OBRAS PÚBLICAS

QUE AIXÒ DE DESVIAR EL RIU, NI PARLAR-NE

TRAVESSAR LA TORDERA SEMPRE HA ESTAT UN MAL DE CAP SOBRETOT, EN EL TRAM DE L'ILLA EN QUÈ EL RIU S'OBRE EN DOS BRAÇOS

AQUEST RIU ENS PORTA DE BÒLIT

JA HO POT, VEN DIR!

PER PODER ANAR A L'ESTACIÓ, I PASSAR EL SEGON TRAM DE RIU, L'ANY 1907, ES VA CONSTRUIR UN PONT DE PEDRA, ANOMENAT EL PONT DE LES BOGUES

L'ANY 1953, AQUEST PONT VA SER SUBSTITUÏT PER UNA PASSAREL·LA EN FORMA D'U CONEGUDA POPULARMENT COM EL TUB

EN AQUESTA ÈPOCA, TORDERA ES VA CONVERTIR EN UNA DE LES PRINCIPALS PRODUCTORES D'INDÚSTRIA SURERA DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

EN EL POBLE ESTEM CENSATS MÉS DE 36 TAPERS

ESTIGUES FER LA FEINA, QUE ENCARA ET TOLLARÉS

L'EXPLOTACIÓ DELS BOSCOS, L'AGRICULTURA I LA RAMADERIA EREN LES ACTIVITATS QUE MÉS PREDOMINAVEN ENTRE ELS HABITANTS DE LA VILA

UI, UNA TACA!!!

DONCS VAS BÉ, SI VOLS SER CARBONER

TAMBÉ ES VAN CONSTRUIR DUES CAVES: LA DE CAL ROS (1890), PER INICIATIVA DE PERE ROS, I LA D'ADROHER I AMETLLER (1905), CONEGUDA COM EL XAMPANY...

TAMBÉ VAN SORGIR ALGUNES FÀBRIQUES DEDICADES AL TÈXTIL, COM LA FÀBRICA D'EN CAMÓ, QUE FABRICAVA JERSEIS I LA DE MAS BORRA

...I LA FÀBRICA D'AIGUA, DE LA MINA DE JALPT, QUE L'ANY 1909 VA INAUGURAR LA INSTAL·LACIÓ D'ENVASSAMENT D'AIGUA

FABRIQUEM GEL I ENVASEM AIGUA, GASOSA I GASOSA DE MENTA

PENSI QUE TENIM UN CABAL DE 3000 LITRES PER MINUT

EN AQUELL PRINCIPI DE SEGLE XX, L'ESPORT VA ARRIBAR A TORDERA AMB LA CREACIÓ, EL 1914, DEL C.F. TORDERA

TU CREUS QUE AIXÒ DEL "FOOTBALL" TÉ FUTUR?

CA!

L'AFICIÓ MUSICAL TORDERENCA VA COMENÇAR A FINAL DEL SEGLE XIX I PRINCIPI DEL XX AMB LA CORAL EL REFLECTOR I LA SOCIETAT CORAL L'AMISTAT. TAMBÉ ES VA FUNDAR LA COBLA-ORQUESTRA LA PRINCIPAL DE TORDERA

ÉS UNA DE LES COBLES QUE GAUDEIX DE MÉS EXIT...

MOLT BÉ, MOLT BÉ, PERÒ... BALLES/29 O NO?

L'ANY 1926, JOSEP ALBERTÍ VA CONSTRUIR EL CINEMA CLAVÉ, AMB LA FINALITAT DE FER-HI CINEMA, PERÒ ANYS MÉS TARD ES VA UTILITZAR PER ALTRES ACTIVITATS COM TEATRE, BALLS, FESTES DE RECLUTES, FESTES D'HOMENATGE A LA VELLESA ... A TORDERA, PERÒ, ABANS DEL CLAVÉ, JA EXISTIA EL CINEMA ALBÉNIZ, SITUAT AL COSTAT DE CAL ROS

EL CINEMA CLAVÉ I CAL ROS VAN SER UNS ESPAIS CULTURALS I LÚDICS MOLT IMPORTANTS A TORDERA

TOTS DOS VAN SER COMPRATS POSTERIORMENT PER L'AJUNTAMENT. A CAL ROS S'HI VA EDIFICAR L'ÀREA BÀSICA DE SALUT EL 1993 I AL CINEMA CLAVÉ ENDERROCAT L'ANY 1998 S'HI VA FER EL NOU TEATRE CLAVÉ

ENTRE L'ANY 1928-1929 ES VA CONSTRUIR EL PRIMER PONT PER TRAVESSAR EL RIU PER L'N-II. AQUEST PONT VA TENIR POCA DURADA, JA QUE VA COURE EN LA PRIMERA RIUADA QUE HI VA HAVER

I ARA QUÈ?

DONCS HAUREM DE TORNAR A FER PASSAR EL TRÀNSIT PEL CAMÍ RAL FINS QUE EN FEM UN ALTRE

EL 28 D'ABRIL DE 1929 ES VA INAUGURAR LA XARXA D'AIGUA POTABLE

GUAITA, OBRES L'AIXETA I SURT AIGUA

ÉS QUE LES CIÈNCIES AVANCEN UNA BARBARITAT

L'ANY 1930, TORDERA TENIA 3357 HABITANTS

EL 14 D'ABRIL DE 1931 ES VA PROCLAMAR LA SEGONA REPÚBLICA ESPANYOLA

MIRA, L'ALCALDE, EN JOAQUIM SAGRERA

30

EL 9 DE SETEMBRE DE 1932, LES CORTS ESPANYOLES VAN APROVAR L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA, UNA LLEI QUE DEFINIA CATALUNYA COM UNA REGIÓ AUTÒNOMA DINS DE L'ESTAT ESPANYOL I DECLARAVA EL CATALÀ, LLENGUA COOFICIAL, JUNTAMENT AMB EL CASTELLÀ. EL PRIMER PRESIDENT DEL GOVERN DE LA GENERALITAT VA SER FRANCESC MACIÀ, L'AVI

DURANT EL PERÍODE REPUBLICÀ VA SORTIR LA REVISTA HUMORÍSTICA **EL NÚVOL NEGRE**, QUE TOT JUST VA DURAR UN ANY: DEL NOVEMBRE DEL 32 AL NOVEMBRE DEL 33

EL NÚVOL NEGRE

HIMNE A TORDERA

A INICIATIVA DEL SINDICAT CERCLE AGRÍCOLA, DES DE 1931 FINS A 1935 APROXIMADAMENT, AL CINEMA CLOVE, S'HI VA UBICAR UNA ESCOLA PRIVADA ANOMENADA ESCOLA CATALANA DEL SINDICAT CERCLE AGRÍCOLA DE TORDERA

364
15

TOT I QUE L'ANY 1931 HI HAVIA TRES ESCOLES PÚBLIQUES: ALS BAIXOS DE L'AJUNTAMENT, AL CARRER DE SANT RAMON I DE LES ESPASES, LA PRECÀRIA SITUACIÓ EN QUÈ ES TROBAVEN VA FER QUE EL MAIG DE 1936 S'INAUGURÉS L'ESCOLA PÚBLICA IGNASI IGLÉSIAS

IGNASI IGLESIAS

ALI, ARA JA NO TINDREU EXCUSA PER NO ANAR A L'ESCOLA

QUINA GRÀCIA... OI, TU?

SÍ

31

ELS ALUMNES, EXALUMNES I PROFESSORS D'AQUESTA ESCOLA VAN TREURE, EL FEBRER DE 1937, EL PRIMER NÚMERO DE LA REVISTA "VIDA"

VIDA

LA IMPRIMIM A LA IMPREMTA DEL GRUP ESCOLAR

EL 18 DE JULIOL DE 1936 VA ESCLATAR LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

DURANT EL CONFLICTE BÈL·LIC, TORDERA, IGUAL QUE ALTRES POBLACIONS DE CATALUNYA...

...VA PATIR UNA MANCA DE MONEDA, QUE VA FER QUE L'AJUNTAMENT ACORDÉS EDITAR PAPER MONEDA

VAL autoritzat per a circular il·lurement per tot el terme de Tordera

UNA pesseta

AJUNTAMENT DE

25 cèntims Ajuntament de Tordera

50 AJUNTAMENT DE TORDERA 50 Centims

50 cèntims

POC ABANS D'ACABAR-SE LA GUERRA, EL 31 DE GENER DE 1939, LES TROPES REPUBLICANES, QUE ESTAVEN EN PLENA RETIRADA, VAN VOLAR EL PONT DE L'N-II PER IMPEDIR EL PAS DELS FRANQUISTES

BOOOM!

ARA, JO NO HE DIT RES

32

L'ENDEMÀ, LES TROPES DE FRANCO ENTRAVEN A TORDERA I COMENÇAVEN ELS ANYS DE REPRESSIÓ GRISOS I TRISTOS DE LA POSTGUERRA

A PARTIR DE HOY QUEDA ABOLIDO EL ESTATUTO DE CATALUÑA, ASÍ COMO EL USO DEL CATALÁN

EL JUNY DE 1944 ES VA INAUGURAR EL PONT NOU, QUE ENCARA PASSA PER L'N-II, OBRA DE L'IMPORTANT ENGINYER DE PONTS I CAMINS EDUARDO TORROJA I MIRET

UN ANY MÉS TARD ES VA FUNDAR EL CP TORDERA, QUE VA JUGAR EL SEU PRIMER PARTIT OFICIAL EL 1951, A L'ACTUAL PISTA DE L'AMISTAT, LA CONSTRUCCIÓ DE LA QUAL ES VA ACABAR DEFINITIVAMENT L'ANY 1952

LA INDÚSTRIA, A PARTIR DELS ANYS CINQUANTA, VA TENIR UNA CONSIDERABLE IMPORTÀNCIA EN LA VIDA TORDERENCA

33

DES DE FINALS DELS ANYS QUARANTA, ESTAVA EN PLENA ACTIVITAT LA FÀBRICA LA GOTOSA

ENS DEDIQUEM A FABRICAR PLAQUES AÏLLANTS DE SURO

PER A NEVERES?

PER EXEMPLE

EL 1952 ES VA INAUGURAR UNA INDÚSTRIA IMPORTANT DINS DEL SECTOR AGROALIMENTARI: LA FARINERA

SI PODEM TREBALLAR A LA FÀBRICA, PER QUÈ HEM DE FER DE PAGÈS... AQUÍ COBRES CADA SETMANA I NO T'HAS DE PREOCUPAR DE LA COLLITA

AQUELL MATEIX ANY ES VA COMENÇAR A CONSTRUIR L'EMPRESA FIBRACOLOR, FÀBRICA DEDICADA ALS TINTS, ESTAMPATS I ACABATS. L'HOSTATGERIA VA SER EL PRIMER EDIFICI QUE VA FUNCIONAR

BON GIORNO

MA QUÈ COSA

ÉS QUE ELS PRIMERS TREBALLADORS DE LA FÀBRICA SÓN ITALIANS

AH!

POC DESPRÉS, L'ANY 1955, VA COMENÇAR A FUNCIONAR LA FÀBRICA FIBRACOLOR, QUE ES VA INAUGURAR, IGUAL QUE LES CASES QUE FORMEN LA COLÒNIA, EL 21 D'OCTUBRE DE 1957

DE LES PRIMERES SETANTA CASES CONSTRUÏDES, DELS SÓN PER ALS CAPS I LA RESTA PER ALS TREBALLADORS

AH!

L'EMPRESA FIBRACOLOR VA OFERIR DIVERSOS SERVEIS ALS SEUS TREBALLADORS: ECONOMAT, CASINO, BAR... L'ANY 1964 VA SER INAUGURADA L'ERMITA, ON S'HI VA FER MISSA ELS DIUMENGES FINS AL 1991.

A INSTÀNCIES DELS DIRECTIUS D'AQUESTA FÀBRICA, ES VA CREAR, L'ANY 1959, EL CENTRE ESCOLAR FIBRACOLOR

COM QUE EL MEU PARE TREBALLA A LA FÀBRICA, ARA JA NO TINC EXCUSA PER NO ANAR AL "COL·LE"

L'ESCOLA VA DEPENDRE DE LA FÀBRICA FINS A PRINCIPI DELS ANYS SETANTA, EN QUÈ SE'N VA DESVINCULAR. A PARTIR D'AQUEST MOMENT SE'N VA FER CÀRREC L'ASSOCIACIÓ DE PARES, QUE VA ACCEPTAR TOT TIPUS D'ALUMNES, FOSSIN FILLS DE TREBALLADORS O NO

ACTUALMENT L'ESCOLA, ANOMENADA BRIANXA, ESTÀ EN MANS D'UNA COOPERATIVA DE PARES

I JA QUE ESTEM PARLANT D'ENSENYAMENT CAL RECORDAR QUE, DES DE 1960 FINS A 1975, VA ESTAR FUNCIONANT AL POBLE L'ACADÈMIA MELVA, FUNDADA PEL SENYOR RAFAEL MARTÍNEZ

ACADEMIA MELVA

EN MELVA, DES DE 1949 FINS QUE VA FUNDAR L'ACADÈMIA, VA FER CLASSES A CASA SEVA, A CAN NEL·LO. I POSTERIORMENT, FINS AL 1980 VA FER CLASSES A L'ESCOLA PÚBLICA IGNASI IGLÉSIAS

A PARTIR DE 1956, ELS TORDERENCS VAN PODER GAUDIR D'UNA NOVA SALA DE CINEMA: EL LIDO. EN AQUEST LOCAL, A MÉS DE CINEMA, S'HI FEIEN ALTRES ACTIVITATS COM FESTIVALS, CONCERTS... ACTUALMENT ESTÀ ENDERROCAT

L'ANY 1962 INICIÀ LA SEVA ACTIVITAT L'EMPRESA TORHO

SÍ SENYOR, AQUÍ ENS DEDIQUEM A MATERIALS DE FORMIGÓ I ALTRES PRODUCTES PER A LA CONSTRUCCIÓ, PERÒ PER COMPRAR NOMÉS UN TOTXO HAURIA D'ANAR A UNA BOTIGA

PER FOMENTAR L'ESPORT CALIA MILLORAR LES INSTAL·LACIONS ESPORTIVES, PER AIXÒ L'ANY 1967 ES VA INAUGURAR L'ACTUAL CAMP MUNICIPAL D'ESPORTS,... UNS ANYS MÉS TARD, EL 1974, TAMBÉ ES VAN INAUGURAR LES PISCINES MUNICIPALS

A VEURE SI ET MOUS.!!

TORNO EN 5 MINUTS

EL 1968 ES VAN INAUGURAR ELS DOS PONTS PER ANAR A L'ESTACIÓ, QUE PASSEN PER SOBRE LA TORDERA I QUE PERMETEN LA CIRCULACIÓ DE VEHICLES

VAN UNA MICA RÀPID, OI?

SÍ, S'HAURIA DE REGULAR LA VELOCITAT

SI L'ANY 1962 ES VAN PRODUIR UNES FORTES INUNDACIONS A TORDERA, L'ABRIL DE 1969 VA CAURE DEFINITIVAMENT EL RECORDAT PONT DE FERRO

DONCS AQUEST COP HA AGUANTAT FORÇA TEMPS

L'AGOST DE 1969 ES VA INAUGURAR, AL CARRER DE SANT ANTONI, LA BIBLIOTECA PÚBLICA. AQUESTA BIBLIOTECA VA PASSAR A FORMAR PART DE LA XARXA DE BIBLIOTEQUES DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA EL MARÇ DE 1972

L'11 DE DESEMBRE DE 2001, LA BIBLIOTECA ES VA TRASLLADAR AL CARRER D'AMADEU VIVES

EN LA DÈCADA DELS SEIXANTA I PRIMERS ANYS DELS SETANTA, DOS CONJUNTS MUSICALS TORDERENCS VAN GAUDIR D'UNA FORTA POPULARITAT ENTRE EL JOVENT DE LA COMARCA. ES TRACTAVA DELS BARLAK'S (1964-69) I ELS SÚPLEX (1968-73)

HAN GUANYAT UN CONCURS RADIOFÒNIC I HAN GRAVAT UN DISC

PER QUÈ NO CALLES I EM DEIXES BALLAR A GUST?

LOS BARLAK'S

EL 1970, TORDERA TENIA 6431 HABITANTS

L'AGOST DE 1971 VAN FINALITZAR LES OBRES DE REMODELACIÓ DEL NOU AJUNTAMENT

EL 1975 VA MORIR FRANCO I VA COMENÇAR EL PROCÉS DEMOCRÀTIC, AMB LA CORONACIÓ DEL REI JOAN CARLES DE BORBÓ I BORBÓ. AQUÍ A CATALUNYA, EL PROCÉS DEMOCRÀTIC VA FACILITAR EL RETORN DE LA GENERALITAT AMB L'ARRIBADA, EL 23 D'OCTUBRE DE 1977, DEL PRESIDENT EN L'EXILI JOSEP TARRADELLAS I JOAN

CIUTADANS DE CATALUNYA, JA SÓC AQUÍ!

UN COP ES VA PROMULGAR, L'OCTUBRE DE 1979, L'ESTATUT D'AUTONOMIA, ES VAN FER ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA I ES VA ELEGIR COM A NOU PRESIDENT DE LA GENERALITAT A JORDI PUJOL I SOLEY (1980-2003)

L'ANY 1979 TAMBÉ ES VAN CELEBRAR LES PRIMERES ELECCIONS MUNICIPALS DEMOCRÀTIQUES DES DE LA GUERRA CIVIL. A TORDERA VA SORTIR ELEGIT ALCALDE JOAN COMAS I BORRÀS DE CIU (1979-1983)

EN PLE PROCÉS DEMOCRÀTIC, ES VA INAUGURAR EL 1997 L'ESPLAI PER A LA GENT GRAN

EN COMPTES DE FER UN HOMENATGE A LA VELLESA UN COP A L'ANY, COM ES FEIA DES DE 1949, AMB AQUEST ESPLAI PODREM GOUDIR DE DIVERSES ACTIVITATS CADA DIA

A LA PRIMAVERA DE 1978, LA FIRA MERCAT DEL RAM ES VA TRASLLADAR AL PARC PRUDENCI BERTRANA

L'ESCOLA IGNASI IGLÉSIAS S'HAVIA QUEDAT PETITA, PER AIXÒ A FINALS DELS SETANTA ES VA INAUGURAR UN CENTRE D'EDUCACIÓ INFANTIL AL CARRER DE SANTIAGO RUSIÑOL

IGNASI IGLESIAS

A FINAL DE LA DÈCADA DELS SETANTA I PRINCIPI DE LA DELS VUITANTA, ES VA PRODUIR UN DELS CANVIS PRINCIPALS DEL VEÏNAT DE SANT PERE: LA PAVIMENTACIÓ DELS CARRERS, AMB LA CREACIÓ DE ZONES DE JARDÍ, PISTES POLIESPORTIVES...

AQUEST VEÏNAT DE SANT PERE S'HA FORMAT ON ABANS HI HAVIA LA CASA DE PAGÈS DE CAN NADAL

ES MOLT INTERESSANT... PERÒ, MENYS XERRAR I MÉS TREBALLAR!

LA TEMPORADA 1979-80 VA SER LA PRIMERA EN QUÈ EL CLUB PATÍ TORDERA VA JUGAR A LA DIVISIÓ D'HONOR D'HOQUEI PATINS. POC ABANS S'HAVIA CONSTRUÏT EL PAVELLÓ PARROQUIAL OBERT

PAVELLÓ POLIESPO

EN EL CURS ACADÈMIC 1979-80 ES VA INICIAR LA FORMACIÓ PROFESSIONAL EN LES ESPECIALITATS D'ADMINISTRATIU I ELECTRICITAT A L'ANTIGA ACADÈMIA MELVA

MIRI, PER APRENDRE A CANVIAR UNA BOMBETA NO FA FALTA QUE S'APUNTI A FORMACIÓ PROFESSIONAL

A PARTIR DEL CURS 1981 I FINS L'ANY 1991, LA FORMACIÓ PROFESSIONAL ES VA DUR A TERME A CAN COMALERES, I S'HI VA INCORPORAR LA BRANCA D'AUTOMOCIÓ

ENTRE 1980 I 1983 S'EDITÀ LA REVISTA "JUNTS"

L'ANY 1982 VA NÉIXER RÀDIO TORRERA AL CARRER DE SANTA LLÚCIA I EL 1990 ES VA TRASLLADAR AL CARRER DE SANTIAGO RUSIÑOL

AIXÒ VOL DIR QUE POSIS EL CASSET, TIU!!

EL 1983 HI VAN HAVER ELECCIONS MUNICIPALS I VA SER ELEGIT NOU ALCALDE JAUME ROMAGUERA I FERRER DEL PSC (1983-1995)

AQUEST ANY ES CREÀ EL SERVEI MUNICIPAL DE CATALÀ (INTEGRAT AL CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA EL 1991) I EL 1985, L'ESCOLA D'ADULTS RENAIXENÇA

S'HA DE TENIR MORAL... TOT EL DIA TREBALLANT I A LA NIT ANAR A L'ESCOLA

OI, TU?

OI

EL VEÏNAT DE SANT ANDREU, SANT JAUME I MAS MARTÍ HA ANAT CANVIANT D'ASPECTE AL LLARG DELS ANYS, SON LA PLAÇA DEL PI I EL LOCAL SOCIAL EN DOS ESPAIS IMPORTANTS

AL LLARG D'AQUESTS ANYS ES VAN REMODELAR CONSTRUIR DIFERENTS PLACES:

LA PLAÇA DE LES COLS (1986)

LA PLAÇA DE L'ESGLÉSIA I EL MIRADOR (1987)

LA PLAÇA DE LA CONCÒRDIA (1990)

LA PLAÇA DE LLUÍS COMPANYS (1990)

EL 23 D'ABRIL DE 1988, TORDERA VA ESTRENAR GEGANTS: EN PERE I LA ROSETA. EL 1994 VA NÉIXER EN BARTOMEU, EL GEGANTÓ

L'ANY 1989 ES VA INAUGURAR LA LLAR D'AVIS CAN COMTE (QUE SERIA AMPLIADA EL 1997) I ES VA CONSTRUIR EL PARC DE BOMBERS

! AQUEST SIFÓ, MANEL?

PER SI FALLA LA MÀNEGA

I EL 2002, EN TORDENET, LA MASCOTA DE MEDI AMBIENT. TOTS AQUESTS GEGANTS SÓN PORTATS PER LA COLLA DE GEGANTERS DE TORDERA

UN ANY DESPRÉS, EL 1990, ES VA INAUGURAR EL LOCAL CULTURAL EMILI VENDRELL, ANOMENAT AIXÍ PERQUÈ EL TENOR VA PASSAR LLARGUES TEMPORADES A TORDERA

A COMENÇAMENT DE LA DÈCADA DELS NORA ES VA ENDERROCAR LA CASA CONEGUDA COM CAN RABERT. ANYS DESPRÉS, EN EL SOLAR S'HI VA FER LA PLAÇA DE JOAN RABERT EN RECORD D'AQUEST REGIDOR

A PRINCIPI DELS NORANTA TAMBÉ VA NÉIXER LA PRIMERA ZONA INDUSTRIAL DE TORDERA...

...SITUADA A CAN VERDALET. A MÉS A MÉS ES VA INICIAR LA URBANITZACIÓ DE LA ZONA DEL MAS ROS

EL 1992 EL GRUP D'ESTUDIS I TREBALLS LOCALS, QUE ANTERIORMENT HAVIA PRESENTAT EL JOC "VIU TORDERA", ES VA ENCARREGAR DE CONFECCIONAR EL LLIBRE

HISTÒRIA GRÀFICA DE TORDERA (1880-1980)

EL CURS 91-92 LA FORMACIÓ PROFESSIONAL ES VA IMPARTIR AL NOU IES LLUÍS COMPANYS ACTUALMENT S'HI FA L'ENSENYAMENT SECUNDARI, BATXILLERAT I CICLE FORMATIU DE GRAU MITJÀ D'ADMINISTRATIU

L'ANY 1995 ES VAN TORNAR A FER ELECCIONS MUNICIPALS I VA SORTIR ELEGIT L'ACTUAL ALCALDE JOAN CARLES GARCIA I CANTIZARES DE CiU

EL CONCURS LITERARI FIRA MERCAT DEL ROM, CREAT L'ANY 1983, ES VA TRASLLADAR EL 1996 A LA DIADA DE SANT JORDI

A PARTIR DE 1999 EL PREMI DE RECERCA LOCAL ES VA ANOMENAR PREMI SALVADOR VENDRELL, EN MEMÒRIA DEL DESAPAREGUT ESCRIPTOR TORDERENC AUTOR DELS LLIBRES DE RECERCA: "TORDERA PUERTA DEL MARESME" (1975) ...

"... TORDERA ARRELS D'UN POBLE" (1988) "TORDERA AHIR, RECULL DE VELLS COSTUMS" (1990)

TORDERA, ARRELS D'UN POBLE

tordera ahir, recull de vells costums

ELS TREBALLS GUANYADORS DE RECERCA S'EDITEN DINS LA COL·LECCIÓ "TORDERA ENTRE EL PASSAT I EL FUTUR" I DES DE 1998 ELS DE LES ALTRES MODALITATS DEL CONCURS LITERARI SANT JORDI S'EDITEN DINS DE LA COL·LECCIÓ "ESGUARDS"

L'AJUNTAMENT VA PUBLICAR A PARTIR DEL 1998 LA REVISTA D'INFORMACIÓ MUNICIPAL "EL LLINDAR DE LA VILA" QUE EL JUNY DEL 2000 VA SER SUBSTITUÏDA PEL BUTLLETÍ SETMANAL "TORDERA AL DIA"; PARAL·LELAMENT S'EDITA LA REVISTA BIMENSUAL "EL PONT DE FERRO"

AQUELL 1998, UN GRUP DE JOVES TORDERENCS ACOMPANYATS PER L'ALCALDE I ALGUNS REGIDORS VAN GUANYAR EL CONCURS GRAND PRIX DE TVE

AMB EL PREMI ACONSEGUIT (6.500.000PTES.) ES VA PER EL PARC INFANTIL GRAND PRIX

AQUEST PARC VA SER INAUGURAT EL JULIOL DE 1999

A FINALS DE 1998 ES VA INSTAL·LAR, PROP DE L'EMPRESA FIBRACOLOR, EL CENTRE LOGÍSTIC I DE DISTRIBUCIÓ INDITEX, GRUP GALLEC DEDICAT A LA CONFECCIÓ

EL 26 D'ABRIL DE 1998 EL TEATRE CLAVÉ VA OBRIR PARCIALMENT, AMB LA PRESÈNCIA DE MIQUEL MARTÍ I POL, L'INSIGNE POETA NASCUT EL 1929 I MORT EL 2003

UN ANY MÉS TARD, EL 25 D'ABRIL DE 1999, ES VAN INAUGURAR EL TEATRE I LA PLAÇA DEL POETA MIQUEL MARTÍ I POL, ON HI HA UNA ESCULTURA DEDICADA AL POETA, EL QUAL TAMBÉ VA ASSISTIR A L'ACTE

NOI, QUI L'HA VIST I QUI EL VEU, EL TEATRE CLAVÉ...

SÍ, TU...

DES DE L'ANY 1992, PER COMENÇAR A DONAR VIDA AL QUE MÉS ENDAVANT SERIA EL TEATRE CLAVÉ, JA S'HAVIEN CREAT A CAN COMALERES LES AULES DE TEATRE, MÚSICA, DANSA I BELLES ARTS

AL PATI DEL COL·LEGI IGNASI IGLÉSIAS ES VAN INICIAR ELS FESTIVALS D'ESTIU DE TEATRE, MÚSICA, DANSA I LA MOSTRA D'ENTITATS

EL TEATRE CLAVÉ, ARA SOTA LA GESTIÓ D'UNA FUNDACIÓ, COMPTA AMB UNA PROGRAMACIÓ ESTABLE DE QUALITAT, ÉS UN CENTRE DE FORMACIÓ ARTÍSTICA I TAMBÉ UN ESPAI CULTURAL OBERT A LES ENTITATS DE LA POBLACIÓ

AIXÍ QUE VOL APRENDRE A FER TEATRE?

SÍ SENYOR... ÉS QUE SÓC FUTBOLISTA I VULL QUE QUAN EM DIXI CAURE A L'ÀREA, L'ÀRBITRE S'HO CREGUI I XIULI PENAL

L'AGOST DE 1999 VA MORIR, A TORDERA, CARLOS CARLOS I FERRER, CONEGUT COM EL VAPÓN DE CARLOS, ARTISTA POLIFACÈTIC QUE VA CONREAR LA MÀGIA, L'ESCRIPTURA, LA PINTURA, LA ESCULTURA, L'ESCENOGRAFIA...

EN EL CURS 1990-2000 S'INICIAREN, DESPRÈS DE MOLTS ANYS, LES CLASSES D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA A HORTSAVINYÀ A CAN TORTELL, I EL CURS SEGUENT L'ESCOLA RURAL S'UBICÀ AL PLA DE L'ESGLÉSIA

DIUEN QUE L'ÚLTIMA ESCOLA QUE HI VA HAVER AQUÍ A HORTSAVINYÀ, LA VAN TANCAR A MITJANS DE 1960

L'ANY 2000 TORDERA TENIA 10.105 HABITANTS

PER CELEBRAR EL MIL·LENNI ES VA ORGANITZAR UNA FESTA DE CAP D'ANY AL POLIESPORTIU PARROQUIAL. AQUESTA FESTA HA TINGUT CONTINUÏTAT I ES CELEBRA ARA, A LA PISTA DE L'AMISTAT

UN ANY DESPRÉS, AL 2001, TORDERA VA SER LA SEU DEL I CONGRÉS DE JOVENTUT I MUNICIPALISME DELS PAÏSOS CATALANS

TORDERA ES VA AGERMANAR AMB EL CASAL JAUME I D'ALCOI

ELS DIES 24, 25, 26, D'AGOST D'AQUELL 2001, PER LA FESTA MAJOR, ES VAN DEIXAR DE FER ELS BALLS I CONCERTS AL CLÀSSIC ENVELAT I ES VAN FER COM ANTIGAMENT A LA PISTA DE L'AMISTAT

AIXÍ LA FESTA ÉS MÉS POPULAR

JA, PERÒ JO RECORDO QUE L'ANY 1935 HI HAVIA TRES ENVELATS... TRES...

AI, QUINS TEMPS AQUELLS!!!

AQUELL MATEIX ANY ES VAN INAUGURAR ELS NOUS LOCALS DE SERVEIS SOCIALS I INSERCIÓ LABORAL, A L'EDIFICI DE LA PLAÇA DE LA CONCÒRDIA

EL 26 DE DESEMBRE DEL 2001 AL PARC DE LA SARDANA ES VA INAUGURAR, AMB MOTIU DEL 25È ANIVERSARI DE L'ASSOCIACIÓ LA NOSTRA DANSA, UNA ESCULTURA DEDICADA A LA SARDANA, OBRA DE MARTA SOLSONA

I LA PESSETA VA PASSAR A LA HISTÒRIA, I VEM COMENÇAR A UTILITZAR L'EURO...

I PER TOTES AQUESTES PESSETES, TAN SOLS EM DONE AQUEST EURO?

A FINALS D'AQUELL 2001 TORDERA VA COL·LABORAR PER PRIMER COP EN LA MARATÓ DE TV3

HEM RECAPTAT 1.500.000 PESSETES! I TOT GRÀCIES A LA COL·LABORACIÓ DE LA GENT I DE NOMBROSES ENTITATS DEL POBLE

EL 2002 ES VA POSAR EN MARXA EL SISTEMA DE RECOLLIDA DE MATÈRIA ORGÀNICA

I A MÉS, DES DE L'ANY 2000 ESTÀ FUNCIONANT LA DEIXALLERIA MUNICIPAL

EL 17 DE JULIOL D'AQUELL 2002 ES VA COL·LOCAR LA PRIMERA PEDRA DEL NOU PAVELLÓ POLIESPORTIU MUNICIPAL DE TORDERA. AQUELL MATEIX ANY...

...ES VA CREAR L'OFICINA DE SUPORT A L'ASSOCIACIONISME, ARRAN DE LES JORNADES D'ASSOCIACIONISME LOCAL, I LA PÀGINA WEB DE TORDERA

WWW.TORDERA.ORG

TAMBÉ ES VA FER L'ARRANJAMENT, MILLORA I CANVI DE PAVIMENT DELS CARRERS DEL NUCLI ANTIC

RECORDO COM SI FOS AVUI QUAN L'ANY 1954 ES VAN POSAR LES LLAMBORDES ALS CARRERS DEL CENTRE

AQUEST MOLTA XERRERA I POC TREBALLAR

EL DIA 6 D'OCTUBRE D'AQUELL ANY 2002 ES VA ELEGIR A CALELLA EL PRIMER HEREU DE CATALUNYA. EL TITOL VA SER PER AL TORDERENC IVAN GÜELL PUIG

UN MES DESPRÉS, EL NOVEMBRE DEL 2002, ES VA INAUGURAR ALS JARDINS DE L'ESPLAI, AMB MOTIU DEL 25è ANIVERSARI D'AQUESTA ENTITAT, UN MONUMENT DEDICAT A LA GENT GRAN, OBRA DE L'ESCULTOR FRANCESC ROS

48

EL 22 DE FEBRER DE 2003, A BENISSA, (ALACANT) ES VA ENCARREGAR OFICIALMENT AL CLUB FILATÈLIC TORDERA L'ORGANITZACIÓ DE L'EXPOSICIÓ NACIONAL DE FILATÈLIA JUVENIL, JUVÈNIA 2005, AMB MOTIU DEL QUAL S'HA FET UN SEGELL DE TORDERA

JUVÈNIA 2005

TORDERA

EL 26 D'ABRIL ES VA POSAR LA PRIMERA PEDRA DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL, PROP DEL L'IES LLUIS COMPANYS...

...I EL 10 DE SETEMBRE ES VA INAUGURAR EL PARC DE LA SARDANA; UN ESPAI D'OCI ON ES PODEN PRACTICAR DIFERENTS ESPORTS I ACTIVITATS

LES ELECCIONS DEL 16 DE NOVEMBRE FAN QUE TINGUEM NOU PRESIDENT DE LA GENERALITAT PASQUAL MARAGALL

NOVEMBRE 16

EL CAP DE SETMANA DEL 18 I 19 D'OCTUBRE ES VA FER A TORDERA LA PROCLAMACIÓ DE LA PUBILLA I L'HEREU DE CATALUNYA

EL NOVEMBRE ES POSA EN FUNCIONAMENT LA CASA DELS INFANTS (PRIMER PAS PER A LA CONSTRUCCIÓ D'UNA LLAR D'INFANTS MUNICIPAL

SERGI

AQUEST ANY S'APROVÀ EL PROJECTE DE GESTIÓ DE L'AIGUA PERQUE DESPRES DE DEPURAR-LA ARRIBI AMB ENERGIA SOLAR A L'ESTANY DE L'ILLA DE LA TORDERA I ES TORNI A INFILTRAR AL RIU

A FINALS DE 2003, TORDERA TENIA PROP DE 12.000 HABITANTS

QUÈ?

QUÈ US HA SEMBLAT?

EN SÉ UN NIU D'HISTÒRIA, O NO?

SÍ, I TANT!!!

M'ALEGRO QUE US SERVEIXI PEL QUE ESTÀVEU ESTUDIANT

DONCS HA ESTAT MOLT INTERESSANT, PERÒ ÉS QUE... ESTÀVEM ESTUDIANT LA HISTÒRIA...

...DE LA MÚSICA

TORDERA-52-
?
FI
52